

Informatika va axborot texnologiyalari fanidan
2-kurs 1semestr uchun

Elektron dars taqdimoti

Mavzu:HTML haqida tushuncha. HTML hujjatni tashkil qilish ,
shriftlar bilan ishlash

Tuzuvchi: Toshmurodov Sh.

Web-dizayn - bu yaratiladigan web-saytlarga texnik ishlov berish va axborotlarni tizimli ravishda shakllantirishdir.

- ***HTML(DHTML) DASTURLASH TILI
YORDAMIDA WEB-SAHIFA
YARATISH.***
- HTML (Hyper Text Markup Language –
gepermatnni belgilash tili) WWW sistemasi
uchun hujjat tayyorlashda ishlatiladi.
HTML tili WWW da gipermatn hujjatlarni
tayyorlash vositasidir.

- HTML formatida tayyorlangan elektron hujjat **HTML hujjat**, **web hujjat** yoki **web sahifa** deb ataladi.
- Agar elektron hujjatni tayyorlash xaqida gap borsa, u xolda hujjat **HTML hujjat** deb ataladi, ushbu elektron hujjatni internetda e`lon qilish yoki tarqatish xaqida gap borsa, u xolda bunday elektron hujjat **web sahifa** deyiladi.

Web sahifalarni yaratish uchun quyidagi dasturiy vositalardan foydalanishimiz mumkin:

HTML

Java Script

Microsoft FrontPage

Photoshop

Corel Draw

Macromedia Flash MX

Camstudio

GIF Animator

HTML-sahifasining tuzilishi.

HTML sahifasining har qanday kodi `<html>` yozuvi bilan boshlanadi va `</html>` yozuvi bilan tugallanadi. «`<html>`» yozuvidan keyin skriptlarni yuklash haqida, mavzu haqida (masalan: bu faylning mavzusi «HTML»-tuzilishi, u oyna mavzusi sifatida namoyon bo`ladi), sahifa kodi haqida ma`lumot beradigan «`<head>`» seksiyasi joylashadi. Ekranda ko`rinadigan hujjat tanasining hamma narsasi «`<body>`» seksiyasida joylashadi.

HTML – hujjati tuzilishini quyidagi grafik tarzda tasavvur qilish mumkin:

- `<html>`
- `<head>`
- `% hujjat mavzusi %`
- `</head>`
- `<body>`
- `% brauzer oynasida namoyon bo`ladigan hujjat tanasi %`
- `</body>`
- `</html>`

HTML-sahifasidagi «HEAD» seksiyasi

«head» seksiyasida quyidagi ma`lumotlar bo`lishi mumkin:
Sahifa kodi (masalan: bu sahifa Windows – 1251 (kirilcha-Windows) kodida yozilgan)

Sahifa mavzusi

Stil jadvaliga yo`llanma (shart emas)

Skriptlar

Kalit so`z (asosiy so`z)

Avtor ismi

Yaratilgan fayl dasturining nomi.

Boshqa elementlar:

Mavzu: `<title> Mavzu </title>` - brauzer oynasida mavzu namoyon bo`ladi.

Skript: `<script> <!--skript bayoni //--> </script>`

Bog`langan faylga yo`llanma: `<link href = "http://www.w3.org">`

Stil jadvaliga yo`llanma: `<link rel="stylesheet" href="../usual.css">`

Eslatma: «`<head>`» seksiyasi brauzerda namoyon bo`lmaydi

HTML-sahifasida «BODY» seksiyasi

Bu seksiyada `<body>` va `</body>` teglar orasida sahifadagi hamma ko`rinadigan ob`ektlar joylashgan.

«`<body>`» tegi bir qator shartli bo`lmagan atributlarni o`zida saqlaydi.

`bgcolor="rang"` – fon rangi

`background="rasm manzili"` – fon rasmi

`link="rang"` – yo`llanma rangi

`vlink="rang"` – yuborilayotgan yo`llanma rangi

`alink="rang"` – sichqonchani bosayotgan vaqtda yo`llanma rangi

top-, left-, right-,bottommargin="vaqt" – oyna chetidan to mavzugacha bo`lgan masofa - tepadan, - pastdan, - chapdan, - o`ngdan

scrolling="yes yoki no" – sahifani aylantirish maydoni mavjudligi (ha/yo`q)

bgproperties="fixed" – agar shunday parametr o`rnatilgan bo`lsa, sahifani aylantirish jarayonida fonli manzara o`zgarmaydi.

HTMLda matn

HTML-matni abzasi «<p>» tegi (inglizcha «paragraph» - abzas) ichida yoziladi

<p> tegi "align" – tekislash parametri quyidagilarni o`zida saqlashi mumkin:

"center" – markazga

"left" – chapga

"right" - o`ngga

"justify" – kengligi bo`yicha

Abzas oxirida «</p>» tegi qo`yiladi.

Brauzerda abzaslar bir biridan bo`sh qatorlar bilan ajralib turadi.

Masalan

`<p align = “center”>` markazlashtirilgan abzats `</p>`

`<p align = “left”>` chap tomonga tekislangan abzats `</p>`

`<p align = “right”>` o`ng tomonga tekislangan abzats `</p>`

`<p align = “justify”>` eni (kengligi) bo`yicha yoyib
yozilgan abzats `</p>`

Yangi qator

Abzasni buzmaslik uchun, lekin qator uchun bir xil «
» teg (inglizcha. «break» - ayirish) qo'llaniladi. Uni qo'llaganda matn keyingi qatorga o'tadi.

Sahifaning mavzusini yozishda ko'proq «<Hx>» teg guruhi qo'llaniladi (inglizcha «Header» - mavzu so'zidan olingan).

Bu teg yordamida mavzuni har xil kattalikda qilish mumkin, jami 6 ta:

Zagolovok <H1>

Zagolovok <H2>

Zagolovok <H3>

va boshqalar

Bayon mavzusidan keyin </h1>, </h2> ... yoki </h6> monand teg keladi

Font tegi

- `<font>` tegini parametrlari bilan birga abzasning ixtiyoriy yerida qo'llashimiz mumkin. Bu tegdan keyingi matnlar parametrda ko'rsatilgan qiymatlar bo'yicha ekranda tasvirlanadi.
 - `<font>` tegini yopiluvchi tegi `</font>` shunday ko'rinishda bo'ladi.
 - Matnni to'ldirish (oformleniya) uchun bir qancha teglardan foydalaniladi, ular o'lchami, shrift rangini va matnning tarkibi.
- «****» tegning 3 ta parametri bo'lishi mumkin:
 - `face="..."` - shrift nomi (bu yerda - Arial)
 - `color="#..."` - matn rangi (bu yerda - [siniy](#))
 - `size="..."` - shrift o'lchami, 1 dan 7 gacha (bu erda - 5)

Matn bilan ishlash

Matndagi tagiga chizish, ustidan chizish va boshqa amallarni bajarish teglari.

 - **yarim rangli**

<i> - *kursiv*

<u> - tagiga chizilgan

<tt> - teletype (bir xil kenglikdagi shrift)

<sup> - yuqorigi indeks

<sub> - pastki indeks

<strike> - ~~ustidan chizilgan.~~

E`TIBORINGIZ UCHUN RAHMAT